

KOKOOMUKSEN
GLOBALISAATIOKANNANOTTO

GLOBALISAATIOKANNANOTTO

I Johdanto	2
II Mikä globalisaatio?	2
Hyvä globalisaatio?	2
Paha globalisaatio?	3
Syvä, laaja ja nopea globalisaatio	3
Gloaalit arvot?	3
Globalisaatio hallintaan?	4
III Kansalaiset globalisaatiokeskustelussa	4
Järjestöt keskustelunavaajina	4
Ei demokratian korvaajiksi	4
IV Globalisaatiokritiikki	5
Kritiikin painopisteet	5
Hukkuuko kritiikki väkivaltaan?	5
V Kokoomuksen globalisaatiopolitiikka	5
Taloudellinen hyvinvointi	6
Vapaakauppa	6
Kauppaneuvonta	6
Julkinen kehitysapu	7
Kehitysmaiden velat	7
Ihmisoikeudet ja demokratia	7
Ympäristö	8
Monikulttuurisuus	8
Turvallisuus	8
Euroopan unioni – globaali toimija	9
Globaali päätöksenteko	9
Yhdistyneet kansakunnat	9
Maailman kauppajärjestö	10
VI Loppusanat	10

I Johdanto

Kokoomuksen periaateohjelmassa määritellyt arvot ohjaavat politiikkaamme globalisaatioon liittyvissä kysymyksissä. Lähtökohtana ajattelussamme on ihmisten omaa elämäänsä koskevien valinnanmahdollisuuksien laajentaminen. Jokaisella on oltava elämisen perusedellytykset, mahdollisuudet henkiseen kasvuun ja tasa-vertaiseen osallistumiseen riippumatta siitä, minkä valtion kansalaisia he ovat.

Kokoomuksella on ollut kaksi erinomaista vaalilauseetta: ”Tärkeintä on ihminen” ja ”Vastuunkantaminen alkaa siitä, että välittää”. Nämä lauseet myös velvoittavat. Keskeisiä tavoitteitamme globalisaatiokehityksessä ovat vapauden, hyvinvoinnin, demokratian, ihmisoikeuksien, turvallisuuden, tasa-arvon ja ympäristön monimuotoisuuden edistäminen maailmanlaajuisesti.

Kokoomuksen politiikka lähtee yksilöstä – ihmisestä. Meille kansainväliset instituutiot eivät ole itseisarvo, vaan väline ihmisten elämän parantamiseen. Puhdas markkinatalous ei tuota julkishyödykkeitä, kuten rauhaa, puhdasta ympäristöä tai rikollisuuden torjuntaa. Niiden tuottamiseen tarvitaan julkista sääätelyä ja toimintaa.

Valtioiden välinen elintasokuilu on kansainvälisen politiikan polttavin moraalinen ongelma. Kehityskysymykset koskettavat kaikkia maailman ihmisiä, sillä kehitysmaiden sosiaaliset ja ympäristöongelmat kuten aavikoituminen, siirtolaisuus ja kansainvälinen rikollisuus sekä huumekauppa vaikuttavat ennen pitkää kaikissa maissa.

Kokoomus näkee globalisaation mahdollisuutena ja haasteena. Tässä kannanotossa erittelemme kokoomuslaista näkökulmaa globalisaatioon – mikä tämä ilmiö on, miten se vaikuttaa ihmisten elämään, mikä siinä on hyvää ja mikä ei, sekä millaista globalisaatiopolitiikkaa Kokoomus noudattaa.

II Mikä globalisaatio?

Globalisaatiota on ollut aina. Voidaankin sanoa, että ihmiskunnan historia on globalisaation historiaa. Teollinen vallankumous aloitti kansainvälisen kanssakäymisen ja kaupan voimakkaan yhä jatkuvan kasvun. Kansakuntien keskinäisriippuvuus onkin sotien aiheuttamia välikausia lukuun ottamatta kasvanut johdonmukaisesti.

Kansainvälisessä kanssakäymisessä on tavaroiden kauppaamisella nykyään yhä pienempi rooli, keskeisempi rooli on mm. osaamisen, pääomien ja innovaatioiden liikkumisella ja ihmisten vuorovaikutuksella. Kansainvälisyydestä on tullut arkipäivää. Niin päivittäistavarakaupassa kuin kulttuuritarjonnassa suomalaiset ovat päivittäin kansainvälisten vaikutusten kohteina. Samaten suomalaisille tuotteille on tullut mahdollisuus tulla tunnetuiksi maamme rajojen ulkopuolella. Kansainvälisyys vaikuttaa nykyään jokaisen maailman ihmisen ja perheen arkeen, tosin eri tavoilla maapallon eri osissa.

Nykyisenkaltainen globalisaatio on mahdollistunut nopean teknisen ja taloudellisen kehityksen myötä. Tämän lisäksi myös politiikalla on vaikutettu globalisaatioon. Rajojen avaaminen ja tullimuurien madaltaminen ovat mahdollistaneet maailmanmarkkinoiden muotoutumisen. Kokoomus on osaltaan ajanut tätä politiikkaa Suomessa ja Euroopan unionissa.

Globalisaation tiukka määrittely lienee mahdotonta. Globalisaatiosta on tullut yleiskäsitys, joka auttaa sitomaan erilaiset ongelmat yhteen ja selittämään niiden jatkuvan esiintymisen. Yhtenä ongelmana käsitteen laajuudessa ja venyvyydessä on, että se joutuu selittämään kaiken, eikä lopulta juuri mitään. Globalisaatiosta voidaan käyttää ilmaisua ”etäisyyksien kuolema”, mikä viittaa kansainvälisten taloudellisten, poliittisten ja sosiaalisten virtausten nopeaan, epälineaariseen ja ennakoimattomaan kasvuun.

Globalisaation tarkan määrittelyn mahdottomuus tekee mahdottomaksi myöskin sen nimeämisen ”hyväksi” tai ”pahaksi” ilmiöksi. Globalisaatio on ilmiö, johon liittyy niin positiivisia kuin negatiivisiakin piirteitä.

Hyvä globalisaatio?

Valtioiden rajojen avaaminen ihmisten, tavaroiden ja palveluiden liikkumiselle on johtanut talouden tehostumiseen ja mahdollistanut rauhan, vakauden ja hyvinvoinnin leviämisen.

Globalisaatio parantaa yksilönvapautta. Tiedonvälityksen ja kanssakäymisen tehostuminen tekee ihmisoikeuksien rikkomisen yhä vaikeammaksi ja edistää demokratiaa. Kansallisuuksien keskinäisriippuvuuden kasvaminen vähentää kansainvälisiä konflikteja.

Maailmankaupan vapauttaminen on auttanut useita köyhiä maita. Tutkimukset osoittavat, että taloudellinen kasvu kehitysmaissa helpottaa myös köyhien asemaa, vaikkei johdakaan välttämättä tasavertaiseen yhteiskuntaan. Markkinatalous on paras väline köyhyden lievittämiseen.

Markkinatalous on pitkällä tähtäimellä mahdollinen vain siellä, missä ihmisoikeudet toteutuvat. Globalisaatioissa menestyvätkin yhteiskunnat, jotka ovat moniarvoisia, avoimia ja demokraattisia, kunnioittavat ihmisoikeuksia ja omaavat hyvän hallintotavan.

Paha globalisaatio?

Talouden globalisoituminen on johtanut pääomien kasautumiseen. Vajaa 10 % maailman väestöstä omistaa yli 90 % maailman varallisuudesta. Yli miljardi ihmistä elää korkeintaan dollarilla päivässä. Suomessakin globalisaation luoma hyvinvointi ja syrjäytymisen tuottama pahoinvointi ovat suhteessa keskenään.

Hallitsematon talouden globalisaatio johtaisi myös kansainvälisen finanssiarkkitehtuurin epävakauteen. Globalisaatio on mahdollistanut Itä- ja Kaakkois-Aasian nopean talouskasvun, mutta myös niiden finanssikriisin sekä sen leviämisen. Vapaasti liikkuvat pääomat poistuvat maasta välittömästi talousvaikeuksien ilmetessä.

Globaali talous on johtanut paikoitellen kestäättömään ympäristön kuormittamiseen. Luonnon monimuotoisuuden heikentyminen, maaperän eroosio, ilmaston muutos yms. ongelmat ovat kärjistyneet globaalin päätöksenteon puutteiden vuoksi.

Rajojen madaltuminen on helpottanut myös rikollisuuden, mm. ihmis- ja huumekaupan, kansainvälistymistä ja osaltaan mahdollistanut ylikansallisten rikollisorganisaatioiden kehittymistä.

Globalisaatio on haaste demokratialle. Kun kaikki vaikuttaa kaikkeen, tulee yksittäiselle ihmiselle helposti tunne, että hän ei voi päättää omista asioistaan, vaikka hänen omilla toimillaan voi olla vaikutuksia maapallon toisella puolella.

Syvä, laaja ja nopea globalisaatio

Nykyinen globalisaatio on temaattisesti laaja ja koskettaa kaikkia elämänalueita. Toisin kuin usein ajatellaan, talous on vain yksi globalisaation osa-alueista. Muita ovat mm. kulttuurien, ympäristökysymysten ja viestinnän globalisoituminen.

Ihmiset ja yhteiskunnat eri puolilla maailmaa kohtaavat nykyään elämässään pitkälti samoja kysymyksiä ja haasteita ja keskustelevat samoista asioista. Syyskuun 2001 terrori-isku osoitti globaalin tiedonvälityksen merkityksen yhteisen tietoisuuden luomisessa ja muokkaamisessa. Kulttuurit niveltävät ja fuusioituvat. Yhä useampi meistä kohtaa monikulttuurisuutta omassa elinympäristössään.

Nykyinen globalisaatio on ennennäkemättömän nopea ja syvä. Sen vaikutukset tuntuvat syrjäseutujenkin asukkaiden elämässä vain pienellä viiveellä.

Ihmisten identiteetti määrittyy nykyään yhä monipuolisemmin. Paikallisten, alueellisten ja kansallisten ryhmittymien lisäksi ihmiset saattavat kokea yhä enemmän samankaltaisuutta aivan toisella puolella maailmaa olevien, esim. samaa ammattia harjoittavien ihmisten kanssa. On muodostunut ”globaaleja heimoja”, joiden kommunikaatio ja yhteisöllisyys keskittyvät tietoverkkojen kautta tapahtuvaan vuorovaikutukseen.

Globaalit arvot?

Politiikka pohjautuu arvoihin. Tarkastellessamme eri kansakuntien ja kulttuurien välisestä yhteistyöstä ja globalisaatiokasvatuksesta herääviä moraalisia ongelmia sekä globaalia päätöksentekoa onkin syytä pohtia globaalin etiikan käsitettä.

Erehdymme helposti pitämään omia arvojamme ja käsityksiämme universaaleina. Kenelläkään ei kuitenkaan ole oikeutta määrittää omavaltaisesti kaikkia maailman ihmisiä koskevien oikeuksien sisältöä. Lähimmäksi tällaisia

universaaleja oikeuksia päästään YK:n ihmisoikeussopimuksessa. Tämän sopimuksen periaatteita on Kokoomuksen mielestä noudatettava koko maailmassa.

Vaikkeimpia globaaleihin arvoihin ja oikeuksiin liittyviä kysymyksiä on määritellä missä tilanteissa vieraan kulttuurin käytäntöjä voidaan vastustaa vastustamatta samalla tätä kulttuuria. Kokoomus haluaa antaa jokaisen toteuttaa omaa elämäntapaansa niin kauan kuin se on sopusoinnussa toisten ihmisten yhtäläisen oikeuden kanssa. Ihmisoikeusrikkomuksia ei voi hyväksyä piiloutumalla kansojen itsemääräämisoikeuden taakse.

Globalisaatio hallintaan?

Vaikka globalisaatio onkin poliittisesti tuotettu prosessi, se ei voi olla poliittisesti hallittu. Globaali arena on kompleksinen ympäristö, jossa a:sta ei seuraa automaattisesti b. Globalisaatio on luonut poikki- tai jopa ylikansallisen yhteiskunnallisen muodon, joka ei ole minkään yksittäisen toimijan ohjattavissa.

Poliittisesti voidaan vaikuttaa globalisaation sisältöön, luoda kehitykselle puitteita ja minimisääntöjä sekä maksimoida sen positiivisia vaikutuksia ja minimoida negatiivisia. Poliittisella toiminnalla on luotava suunta- viivoja vapaakaupan synnyttämän vaurauden oikeudenmukaiseksi jakamiseksi sekä kansallisten, poikki- kansallisten ja maailmanlaajuisten ongelmien ratkaisemiseksi tai lievittämiseksi.

III Kansalaiset globalisaatiokeskustelussa

Kansalaista pidetään Suomessa toimijana, subjektina. Suomalaisilla onkin useita kanavia osallistua globalisaatiosta käytävään keskusteluun ja vaikuttaa sen sisältöön. Tärkein näistä kanavista on edustuksellinen demokratia: poliittiset ratkaisut tehdään paikallisella ja kansallisella tasolla kansalaisten valitsevien edustajien toimesta. Kansalaiset voivat vaikuttaa edustajiinsa ja tarvittaessa vaihtaa nämä vaaleissa. Globaalilla tasolla yhteys päättäjiin ja valitsijoiden välillä ei ole yhtä selvä.

Demokraattisesti valittujen päättäjien lisäksi globalisaatiokeskusteluun vaikuttavat niin yritykset, media kuin erilaiset etu- ja kansalaisjärjestötkin. Kansalaisten yhdessä organisoimalla toiminnalla on selkiintyvä ja yhä näkyvämpi paikka yhteiskunnassa. Kolmas sektori osallistuu yhteiskunnan suunnitteluun ja vaikuttaa vaihtelevasti poliittiseen päätöksentekoon. Toimivaan demokratiaan kuuluu erilaisia eturyhmiä ja painostusjärjestöjä, kuten kansalaisjärjestöt.

Järjestöt keskustelunavaajina

Viime aikoina kansalaisaktiivisuus on liitetty keskeiseksi osaksi globalisaatiokeskustelua, kun globalisaatiota vastustavat tahot ovat järjestäytyneet arvostellessaan maailmankaupan vapauttamiseen liittyviä järjestelyjä.

Kansalaisjärjestöt rekisteröivät uusia ongelmia ja antavat niille tulkintoja ja painoarvoja. Ne nostavat esille aiheita, joista demokraattisesti valitut elimet tekevät tarvittaessa päätöksiä. Mm. kansainvälinen rikostuomioistuim on saanut lähtölaukauksensa kansalaisjärjestöjen piirissä käydystä keskustelusta. Kansalaisjärjestöjen Jubilee 2000 –kampanja kehitysmaiden velkojen anteeksiantamiseksi on ollut onnistunut. Valtiollisten toimijoiden, kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin välinen vuorovaikutus onkin välttämätöntä globaalien oikeudenmukaisuuden edistämiseksi.

Kansalaisjärjestöillä on vaikutusvaltaa, jota ne käyttävät suhteessa hallitukseen ja yksityiseen sektoriin. Suuryhtiöt laativat nykyään eettisiä ohjeistoja todistaakseen olevansa hyviä yrityskansalaisia. Kansalaisjärjestöjen rooli on parhaimmillaan juuri silloin, kun ne haastavat nämä yrityskansalaiset arvokeskusteluun.

Monet globalisaatiota vastustavat tahot toimivat globaalisti ja verkostoituneesti. Ne pyrkivät pitämään yllä tiiviitä yhteyksiä päättäjiin ja käyttävät tietoverkkoja keskeisinä työvälineinään. On suorastaan paradoksaalista, että globalisaatiota vastustavat liikkeet ovat globalisaation menestyksekkäitä hyödyntäjiä.

Ei demokratian korvaajiksi

Valitettavan usein järjestöjen panos jää muutosten ja kehityksen vastustamisen tasolle, ja ne tyytyvät olemaan ”ei-liikkeitä.” Vain harvoin ne tarjoavat vaihtoehdon, joka olisi poliittisesti realistinen, moraalisesti kestävä ja

taloudellisesti tehokas. Edustuksellista demokratiaa kansalaistoiminta ei voikaan korvata jo siksi, että järjestöissä sama pieni ryhmä sekä tekee päätökset, valvoo päätöksentekijöitä että panee päätökset toimeen.

Globalisaatiokriittisten järjestöjen joukossa on myös tahoja, jotka käyttävät väkivaltaa ja muita lainvastaisia toimia mielenosoitusten yhteydessä. Kansalaisjärjestöjen on sitouduttava väkivallattomaan ja ihmisoikeuksia kunnioittavaan toimintaan. Väkivallattomien toimintaperiaatteiden tulee olla edellytys mm. valtionapukelpoisuudelle.

IV Globalisaatiokritiikki

Globalisaatio herättää vahvoja mielikuvia ja reaktioita ympäri maailmaa. Tutkimusten mukaan suomalaisten enemmistö kokee olevansa epä tietoinen sanan merkityksestä ja ilmiön vaikutuksista. Teollisuusmaiden kansalaisten globalisaatioon liittyvät epäilykset voidaan jakaa pitkälti ikäluokan mukaan: nuoret ovat huolissaan kehitysmaiden velkaantumisesta ja köyhyydestä, ihmisoikeusrikkomuksista ja ympäristöongelmista, keski-ikäisiä ja sitä vanhempia taas huolettavat epäsuorat vaikutukset omiin elinoloihin, kuten hyvinvointipalveluihin.

Kritiikin painopisteet

Perusteltua kritiikkiä globalisaatiota kohtaan ovat esittäneet lähinnä tutkijat, kehitysmaiden edustajat sekä tietyt kansalaisjärjestöt.

Globalisaatiokriitikot ovat nostaneet esille pelkonsa, että globalisaatio mm. heikentää identiteettejä, kasvattaa alueellista ja sosiaalista eriarvoisuutta, aiheuttaa ihmisoikeuksien polkemista ja ympäristötuhoja sekä johtaa hyvinvointipolitiikan supistamiseen.

Yhteistä lähes kaikelle globalisaatiokritiikille on kansainvälisten organisaatioiden, etenkin Maailmanpankin, Kansainvälisen valuuttarahaston ja Maailman kauppajärjestön arvostelu. Näitä organisaatioita syytetään USA:n ja kansainvälisten suuryritysten ohjeiden mukaan toimimisesta.

Paikoin globalisaation vastustamisesta on tullut itsekästä kansallisajattelua, toivetta tullimuurien säilyttämisestä siellä, missä niitä ei tarvittaisi.

Hukkuuko kritiikki väkivaltaan?

On tärkeää, että globalisaatiosta voidaan käydä ja käydään kriittistä keskustelua. Valitettavasti kritiikki on paikoitellen ajautunut harhateille. Globalisaatiota vastustavassa nuorisoliikkeessä on mukana myös kovalinjainen elementti, jolle tavoitteita tärkeämpää on toiminta sinänsä. Aggressiivisen ja tavoitteellisen kulttuurin välinen ero on yhä selvempi. On valitettavaa, että iskulauseet, polttopullot ja kyynelkaasu ovat vieneet julkisuuden huomion älylliseltä kritiikiltä. Yhtä valitettavia ovat sellaiset julkisuuden henkilöiden puheenvuorot, joissa on esitetty ymmärtämystä väkivaltaisista menettelytapoja kohtaan.

V Kokoomuksen globalisaatiopolitiikka

Kokoomus tahtoo käyttää hyväksi globalisaation tarjoamat mahdollisuudet niin taloudellisen, sosiaalisen kuin ympäristönkin hyvinvoinnin kasvuun.

Globalisaation negatiivisten vaikutusten välttämiseksi tai minimoimiseksi tarvitaan yhteisiä pelisääntöjä. **Kokoomuksen mielestä ne organisaatiot, joita globalisaation vastustajat syyttävät globalisaatiosta, voivat luoda sille nämä säännöt.** Koska yhä useampi asia ja ongelma on yhteinen maailman kansoille, on meillä oltava yhteiset keinot niiden hoitamiseksi.

Kokoomuksen mielestä on kuitenkin ensisijaisen tärkeää noudattaa läheisyysperiaatetta: Ylikansallisiin poliittisiin päätöksiin tulee turvautua vain sellaisissa asioissa, joita ei voida tyydyttävästi ratkaista kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla.

YK:n vuosituhat-huippukokouksessa julistettiin lukuisia globaaleja tavoitteita, tärkeimpänä niistä köyhyyden puolittaminen maapallolla vuoteen 2015 mennessä. Kokoomus on sitoutunut näihin tavoitteisiin.

Taloudellinen hyvinvointi

Monissa kehitysmaissa köyhyys, juomaveden puute, nälkä, kova väestönkasvu, konfliktit ja koulutuksen puute muodostavat oravanpyörän. Nämä ongelmat ruokkivat toisiaan ja heijastuvat lopulta globaalille tasolle.

Kehitysmaiden kansalaisille on todistettava heidän omaa elämäänsä parantavin esimerkein, että asianmukaisesti sovellettu taloustiede ja viisaasti investoidut liikevoitot eivät hyödytä vain harvoja, vaan monia ja lopulta kaikkia. Julkisen kehitysavun nostaminen 0,7 %:iin on yksi YK:n huippukokouksessa sovituista tähän tähtäävistä toimenpiteistä. Se yksin ei kuitenkaan riitä.

Vapaakauppa

Kokoomuksen mielestä paras keino kehitysmaiden aseman parantamiseen on useimmiten niiden integroiminen osaksi kansainvälisiä markkinoita.

Yleisesti ottaen kehitysmaat ovat vapauttaneet kauppaansa vasta 80-luvun lopulta alkaen ja käyttävät vieläkin paljon erilaisia kaupan esteitä. Avoimuuden valinneet kehitysmaat ovat käytännöllisesti katsoen poikkeuksetta onnistuneet nostamaan kansalaisten elintasoja muita maita nopeammin. Käytännön kokemukset ovat osoittaneet, että kauppa ja sijoitukset edistävät paitsi talouskasvua, myös ihmisoikeuksia ja ympäristön suojelua. Vapaa-kaupan lisäksi tarvitaan tietysti muutakin. Omistamisen suojaaminen, ihmisoikeudet ja poliittinen vapaus sekä suoja väkivallalta ovat kaikki merkittäviä talouskasvun edistäjiä.

Teollisuusmaiden suhtautuminen vapaakauppaan on ollut kaksijakoinen. Kehitysmaiden markkinat on pakotettu auki teollisuusmaiden tuotteille ja sijoituksille, mutta kehitysmaiden maatalous- ja tekstiilituotteita ei ole päästetty vapaasti teollisuusmaiden markkinoille. Lisäksi teollisuusmaat ovat omien tuotteidensa subventoinnilla vaikeuttaneet kehitysmaiden tuotteiden läpimurtoa maailmanmarkkinoille. Monissa tapauksissa teollisuusmaiden markkinoiden aito avaaminen olisi parasta kehitysyhteistyöpolitiikkaa.

Kokoomuksen mielestä EU:n ja muiden teollisuusmaiden on avattava kansainvälisten sopimusten mukaisesti markkinansa myös vähemmän kehittyneiden maiden tuotteille – edellyttäen, että niissä noudatetaan kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia. Kehitys johtaa pitkällä tähtäimellä maailmanlaajuisen keskinäisriippuvuuden kasvuun ja elintasoerojen kaventumiseen.

Kauppaneuvonta

Kehitysmaiden on päästävä osallisiksi kaupan mukanaan tuomasta vauraudesta ja pystyttävä kasvattamaan kauppakapasiteettiaan. Tässä on esteenä monien teollisuusmaiden protektionistisen asenteen lisäksi pula monimutkaista kauppajärjestelmää tuntevista virkamiehistä. Niiltä puuttuu usein sellainen korruptiosta vapaa hallintokulttuuri, jolla ne pystyisivät saamaan vapaakaupasta hyödyn irti.

Kehitysmaiden talouksien saaminen kasvu-uralle edellyttää julkisiin varoihin verrattuna moninkertaisia investointeja, jotka voidaan toteuttaa vain yksityisellä pääomalla. Julkisella kehitysyhteistyöllä on luotava edellytyksiä näille investoinneille painottamalla Maailman kauppajärjestön puitteissa annettavaa teknistä kehitysapua.

YK:n kehitysohjelma UNDP haluaa kehitysmaaille neuvontaa WTO-kysymyksissä. Yksi WTO:n ongelmista onkin ollut, että kehittyneillä mailla on parempi kansallinen valmistelukoneisto, minkä vuoksi ne pystyvät käytännössä määräämään kokousten agendan. Kehitysmaailta puuttuu WTO-sitoumuksien toimeenpanovalmiudesta usein innon lisäksi tietotaitoa. Dohassa päätettiinkin perustaa kansainvälinen rahasto ”Doha development Agenda Global Trust Fund” asian korjaamiseksi.

Suomen olemassa olevan kehitysmaapoliittisen linjauksen mukaan Suomi tukee talouspolitiikan uudistamista ja liberalisointia niissä maissa, jotka itse haluavat siirtyä markkinaperusteiseen talousjärjestelmään. **Kokoomus tahtoo, että Suomi perustaa kansallisen rahaston tukemaan näitä tarkoituksia ja auttamaan kehitysmaiden kauppakapasiteetin kasvattamisessa.**

Tämä olisi konkreettinen askel kohti usein lausuttua tavoitetta tukea kehitysmaiden kehitystä myös kaupan, ei ainoastaan kehitysyhteistyön keinoin.

Julkinen kehitysapu

Julkinen kehitysapu tukee ja täydentää kehitysmaiden omia ponnistuksia kansalaistensa hyvinvoinnin lisäämiseksi. **Kokoomuksen mielestä onkin mielekästä kohdentaa apu sellaisiin maihin, joilla on aitoa pyrkimystä edistää demokratian ja markkinatalouden toteutumista.**

Teollisuusmaat ovat sopineet julkisen kehitysavun nostamisesta 0,7 %:iin bruttokansantuotteistaan. Suomi on sitoutunut tähän tavoitteeseen, viimeksi mm. Monterreyn kehitysrahoituskokouksessa maaliskuussa 2002.

Kokoomus sitoutuu julkisen kehitysavun nostamiseen realistisella aikataululla 0,7 %:n tasolle bruttokansantuotteesta. Kokoomuksen mielestä avun määrän lisäksi sen kohdentaminen ja koordinoiminen ovat vähintään yhtä keskeisiä.

Heikko koordinaatio on kehitysyhteistyön suurimpia ongelmia. Hallitukset, yritykset, kansalaisjärjestöt sekä kymmenet kansainväliset organisaatiot toimivat eri puolilla ilman kattavaa kokonaisuohjelmaa. Tämä johtaa heikkoon panos-tuotos suhteeseen.

Kokoomus tahtoo panostaa kehitysyhteistyössä erityisesti multilateraalisiin hankkeisiin, käytännössä YK:n alajärjestöjen ja EU:n projekteihin. Monenkeskisten hankkeiden lisäksi on arvokasta jatkaa Suomen ja kohdemaiden välisiä bilateraalisia projekteja. Suomen on panostettava erityisesti tyttöjen koulutukseen, vesihuoltoon, maaseudun kehittämiseen, korruption vastustamiseen sekä hyvän hallinnon tukemiseen. Suomen tulee tukea naisten oikeuksia esim. tasa-arvoon, äänioikeuteen, aviopuolison valintaan, kasvojen näyttämiseen sekä itsenäiseen päätöksentekoon. Erityistä huomiota on kiinnitettävä kehitysmaissa väestönkasvun hillitsemiseen sekä sukupuoliteitse tarttuvien tautien ehkäisyyn. Näiden tavoitteiden toteutumisessa tyttöjen ja naisten koulutus on ensiarvoisen tärkeää.

Kehitysmaiden velat

Kehitysmaiden ja siirtymätalouden maiden yhteinen velka ylittää 2000 miljardin dollarin rajan. Monet köyhät maat käyttävät enemmän rahaa velkojensa korkojen maksuun kuin mitä ne saavat julkisena kehitysapuna. Jos köyhyydestä halutaan eroon, on velkaongelman kestävä ja nopea käsittely avainasemassa.

Kehitysmailla on luonnollisesti aihetta katsoa peiliin etsittäessä syitä velkataakan kertymiseen. Valtioiden huonosta taloudenhoidosta ja hallinnosta ei voi syyttää muita. Syyllisten etsintää tärkeämpää on kuitenkin tilanteesta eroon pääseminen. Velan takaisinmaksu korkoineen pakottaa kehitysmaat maailmantalouden raaka-ainetuottajiksi. Omien kotimarkkinoiden kehittäminen jää väkisin toissijaiseen asemaan.

Suomi on osallistunut velkatilanteen ratkaisuun tukemalla HIPC-aloitetta (Heavily Indebted Poor Counties). Lisäksi Suomi on antanut anteeksi HIPC-aloitteeseen hyväksytyjen maiden kehitysluotot. **Kokoomus kannattaa HIPC-ohjelmaan kuuluvien maiden osalta kansalaisjärjestöjen Jubilee 2000 -kampanjassa esittämää vaatimusta, että teollisuusmaiden on annettava myös kaupalliselta pohjalta annettuja vientiluottoja anteeksi. Kokoomus korostaa, että velkojen anteeksiannon on edesautettava demokratian sekä markkinatalouden kehittämistä ja koiduttava kansalaisten hyödyksi.**

Ihmisoikeudet ja demokratia

Ihmisoikeudet ovat universaaleja, yhteisiä maailman kaikille ihmisille. Ihmisoikeudet, niin vapaus-, taloudelliset kuin sosiaalisetkin oikeudet, kuuluvat ihmiselle hänen ihmisyytensä perusteella, eikä niitä voida ottaa häneltä pois.

Globalisaatio on johdattanut demokratian leviämiseen. Yhä useampi maa on päässyt eroon diktaattorihallitsijoistaan. Avautuminen ulkomaisille vaikutuksille on saanut aikaan, etteivät kansalaiset enää hyväksy sortoa. Demokratiaan siirtyminen on ainoa tie ihmisoikeuksien kunnioittamiseen.

Kokoomuksen mielestä teollisuusmaiden on toimittava aktiivisesti demokratian ja ihmisoikeuksien edistämiseksi kaikkialla maailmassa. Erinomainen vaikutuskeino on rahahanojen säätely – kauppapoliittinen apu ja kehitysapu on kohdennettava sellaisille kehitysmailla, joissa kunnioitetaan YK:n ihmisoikeussopimuksen periaatteita ja pyritään aitoon kehitykseen.

Ympäristö

Ympäristöongelmat eivät kunnioita valtioiden rajoja, vaan vaikuttavat koko planeettaamme. YK:n ympäristö-ohjelman mukaan maapallon väestön, tuotannon ja kulutuksen kasvu ovat toistaiseksi kumonneet teknologisen kehityksen ja poliittisten ratkaisujen avulla saavutetut ympäristöhyödyt.

Kestämätön ympäristön kulutus johtaa luonnon monimuotoisuuden katoamiseen, maaperän eroosioon, metsien häviämiseen, merten ja makean veden pilaantumiseen ja ehtymiseen sekä ilmaston muutokseen. Ympäristön ongelmista on ollut riittämiin puhetta – on tekojen aika! **Kokoomuksen mielestä Suomen ja Euroopan unionin on sitouduttava mm. Rion biodiversiteettisopimuksen ja Kioton ilmastopimuksen toteuttamiseen.**

Monikulttuurisuus

Talouden avautumisesta on seurannut ihmisten liikkumisen helpottuminen, mikä on muuttanut maailmaa peruuttamattomasti. Suomikin on muuttunut monikulttuuriseksi maaksi – täällä asuu jo noin 100 000 maahanmuuttajaa.

Kansainvälistyvien suomalaisten on hyväksyttävä myös Suomen sisäinen kansainvälistyminen sekä ihmisten ja heidän kulttuuriensa erilaisuus. Monikulttuurisuus voi helposti tuntua tuskalliselta, varsinkin kun se asuu naapurissa. Erilaiset kulttuuriristiriidat voivat tuntua lähes ylitsekäyttömiltä. Voidaksemme taistella Suomessa esiintyvää rasismia vastaan on meidän myönnettävä sen olemassaolo. Rasismin nousun välttämiseksi on Suomen maahanmuuttajapolitiikka toteutettava mahdollisimman läpinäkyvästi.

Tulevaisuudessa maamme tarvitsee yhä enemmän osaavia työkäisiä ihmisiä ulkomailta. Maahanmuuttajien ikärakenne on suotuisampi kuin ikääntyvän kantaväestömme. Monikulttuurisuus tuo yhteiskuntaan myös erilaisia elämäntapoja, uskontoja, kulttuureja ja käsityksiä. Henkisesti sulkeutunut kansakunta ei pitkällä tähtäimellä menesty avoimessa taloudessa. **Kokoomuksen mielestä Suomessa onkin mietittävä keinoja osaavien ulkomaalaisten houkuttelemiseksi maahan.** Hyvät palvelut, puhdas luonto ja turvallisuus ovat valttejamme jatkossakin.

Maahanmuuttajissa on työn perässä muuttavien ulkomaalaisten lisäksi pakolaisia. Kansainvälisen yhteisvastuun kantaminen edellyttää meiltä suojelun tarjoamista sitä tarvitseville. Omassa maassaan vainottujen osalta Suomen on tarjottava turvapaikka kansainvälisten sopimusten mukaisesti. Suojelun tarpeessa olevien henkilöiden oikeusturva ja järjestelmän oikeudenmukaisuus korostuu, mikäli perusteettomat turvapaikkahakemukset pystytään karsimaan.

Ihmisten liikkuvuus on asettanut kansalaisuuden käsitteen puntariin. **Kokoomuksen mielestä maahanmuuttajien mahdollisuudet osallistumiseen yhteiskunnan toimintaan on turvattava. Tullessaan yhteiskunnan jäseniksi on maahanmuuttajien opittava noudattamaan myös sen sääntöjä.**

Turvallisuus

Niin yksittäisten ihmisten ja perheiden kuin valtioidenkin turvallisuus on perusedellytys tasapainoiselle elämälle ja yhteiskunnalle. Turvallisuus on noussut globaaliksi keskustelunaiheeksi viimeistään syyskuun 2001 terrori-iskujen jälkeen. Syyllisten etsinnän ja rankaisemisen ohella on keskeisen tärkeää tutkia tällaisten rikosten syitä. Köyhyys ja epäoikeudenmukaisuus luovat kaikenlaiselle väkivallalle suotuisan kasvualustan. Köyhyyden vähentäminen onkin parasta turvallisuuspolitiikkaa.

Suomi ei voi kääntää selkäänsä muun maailman ongelmille ja kuvitella, etteivät ne kosketa meitä. Suomen kansallista turvallisuutta tuetaan parhaiten toimimalla kansainvälisesti. On etumme toimia aktiivisena osana Euroopan unionia ja koko kansainvälistä yhteisöä.

Kansainvälinen rikollisuus on kasvanut voimakkaasti. Ihmisten jokapäiväisen turvallisuuden kannalta on keskeistä saada ilmiö kuriin – **Kokoomuksen mielestä kansainvälisen poliisitoiminnan resurssien ja muiden toimintaedellytysten on mahdollistettava tämä.**

Kansainvälinen oikeusjärjestelmä on alkanut muotoutua kylmän sodan päättymisen jälkeen. 1990-luvulla nähdyt kansanmurhat ovat korostaneet pysyvän kansainvälisen rikostuomioistuimen tarvetta. Vuonna 1998 160 valtion voimin perustettu Kansainvälinen rikostuomioistuin ICC, International Criminal Court, aloittaa toimintansa

vuoden 2003 alusta. Tuomioistuimen tehtävä on täydentää kansallisia tuomioistuinjärjestelmiä, ei syrjäyttää niitä.

Istuin tulee käsittelemään vain kaikkein vakavimpia rikoksia, kuten joukkotuhoa, sotarikoksia ja rikoksia ihmiskuntaa vastaan. **Kokoomuksen mielestä tuomioistuimen mandaattia on laajennettava kattamaan terrorismi sekä kansainvälinen huume- ja ihmiskauppa.** On huomioitava, että tuomioistuin voi haastaa oikeuteen myös sopimukseen kuulumattomien maiden kansalaisia, jos näiden oletetut rikokset ovat tapahtuneet sellaisen maan alueella, joka kuuluu sopimukseen.

Euroopan unioni – globaali toimija

Euroopan unioni on madaltanut menestyksellisesti jäsenvaltioiden rajoja ja avannut näiden välistä kauppaa. Unionin on nyt edesautettava vastaavan prosessin toteutumista koko maailman mittakaavassa.

Unionilla on paitsi taloudellinen myös poliittinen rooli kansainvälisissä suhteissa. Se on kehittymässä tasa-veroiseksi keskustelukumppaniksi USA:n kanssa kansainvälisissä organisaatioissa. Unioni toimii maailmanlaajuisesti Yhdysvaltain liittolaisena ja yhteistyökumppanina mutta myös haastajana. Esim. ympäristö- ja kauppapoliittisissa kysymyksissä unioni on aivan keskeinen toimija. Unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisiä tavoitteita ovat demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen sekä myös kansainvälisen oikeuden vahvistuminen.

Kokoomuksen mielestä unionin on kehitettävä voimakkaasti ulko- ja turvallisuuspoliittista rooliaan. Linjan yhtenäistäminen ja profiilin korottaminen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa tuo unionille lisää painoarvoa myös muilla kansainvälisen politiikan sektoreilla.

Unionin ulkopoliittisen painoarvon ja kilpailukyvyn edistämiseksi on välttämätöntä toteuttaa sisämarkkinat täydellisesti ja toteuttaa laajentuminen menestyksekkäästi. Uusista politiikka-alueista on yhteensovittamisen tarvetta mm. talous-, vero-, työvoima- ja sosiaalipolitiikassa. Integraation tiivistyessä on yhä tärkeämpää määrittää selkeästi unionin ja jäsenmaiden toimivaltajako sekä unioni-instituutioiden väliset suhteet.

Globaali päätöksenteko

Globaalit markkinat ja globaalit ongelmat vaativat rinnalleen globaalia politiikkaa. Kansallinen politiikka globalisoituneessa maailmassa johtaa vapaamatkustajaongelmaan suhteessa globaaleihin julkishyödykkeisiin. Vastuu globaalien ongelmien hoidosta unohtuu.

Globaali päätöksenteko tapahtuu hyvin hajautuneella kentällä. Erilaisille kansainvälisille organisaatioille, tärkeimpinä Yhdistyneet kansakunnat YK ja Maailman kauppajärjestö WTO, on annettu tehtäviä ja toimivaltuuksia. Niistä on tullut keskeisiä toimijoita globalisaation ohjailussa. **Kiistattomista tuloksista huolimatta on todettava, että mm. näiden organisaatioiden keskinäinen koordinaatio on ollut puutteellista ja sitä on parannettava, Kokoomus korostaa.**

Yksi globaalien organisaatioiden keskeisistä ongelmista on, että päätöksentekotilanteissa korostuu usein kunkin edustajan kotimaan kansallinen etu. Poliitikkojen on pystyttävä kertomaan kotimaassa, mitä sai ”tuomisiksi” kokouksesta. Näin päätöksenteko ajautuu helposti kaupankäynniksi. Tilannetta voi verrata valtioon, jossa kuntien edustajat kokoontuvat päättämään asioista.

Vaikeiden ongelmien ratkaisu sellaisten järjestelmien kautta, jossa päätösten toimeenpano perustuu vapaaehtoisuuteen, on lähes mahdotonta. Erilaisia vaihtoehtoja globaalien hallinnan kehittämiseksi onkin tarkasteltava mahdollisimman ennakkoluulottomasti. Kansainväliset organisaatiot ovat juuri niin voimakkaita kuin niiden jäsenvaltiot haluavat.

Yhdistyneet kansakunnat

Yhdistyneet kansakunnat, YK, on maailman valtioiden yhteinen foorumi. Se on ainoa maailmanlaajuinen järjestö, joka toimii kaikilla tärkeillä elämänaloilla. YK:n tavoitteena on myös toimia sellaisena foorumina, jossa kaikki maailman maat voivat kohdata sekä tuoda esiin omia näkemyksiään ja vaikuttaa kansainväliseen kehitykseen maapallolla.

YK:n alajärjestöissä, toimintaohjelmissa ja itsenäisesti toimivissa erityisjärjestöissä tehdään keskeisen tärkeää työtä. Suurelle yleisölle tuttuja esimerkkejä näistä ovat lastenrahasto Unicef, kehitysohjelma UNDP, Kansainvälinen työjärjestö ILO, Maailman terveysjärjestö WHO ja kansainvälinen valuuttarahasto IMF.

Kokoomuksen mielestä YK on toiminta-ajatukseltaan oikea, mutta rakenteiltaan vanhentunut, byrokratisoitunut ja tehoton. Järjestön perusteellinen reformi onkin välttämätön. Tarkasteluun on nostettava mm. päätöksentekojärjestelmä, sopimusten rikkomisesta seuraavat sanktiot sekä perusteet II maailmansodan voittajavaltioiden erityisasemaan organisaatioissa. Yksi menettelytapa kansainvälisten organisaatioiden, mm. rahoituslaitosten, toiminnan koordinaation kehittämiseksi voisi olla niiden siirtyminen YK:n erityisjärjestöiksi.

Maailman kauppajärjestö

Maailman kauppajärjestö WTO:n (World Trade Organization) tehtävä on kehittää ja valvoa maailmankaupan sääntöjä ja koko monenkeskisen kauppajärjestelmän toimintakykyä. Se toimii myös jäsenvaltioidensa riitojenratkaisuelimenä kauppapoliittisissa kysymyksissä. Useimmista muista kansainvälisistä järjestöistä poiketen WTO:lla on sääntöjensä ja sopimustensa noudattamiseksi toimeenpano- ja sanktiovaltaa.

WTO:n ylin päättävä ja toimeenpaneva elin on ministerikokous. Ministerikokouksen päätökset tehdään yksimielisyysperiaatteella. **Kokoomuksen mielestä WTO:n ministerikokouksen päätöksenteossa on pitkällä aikavälillä siirryttävä määräenemmistö- tai enemmistöpäätöksentekoon järjestön tehokkuuden ja joustavuuden varmistamiseksi.**

Kokoomus tahtoo jatkossa nostaa WTO:n agendalle mm. ympäristön, työelämän säännöt ja ihmisoikeudet. WTO-neuvotteluissa on mahdollista painostaa valtioita noudattamaan esim. ihmisoikeuksia ja työelämän pelisääntöjä koskevia kansainvälisiä sopimuksia vastineeksi kauppapoliittisista myönnytyksistä.

VI Loppusanat

Globalisaatio on ollut Suomen kannalta edullinen prosessi. Pieni korkean osaamisen maamme on hyötynyt kansainvälistymisestä taloudellisesti, kulttuurisesti, sosiaalisesti ja poliittisesti.

Globalisaatio ei ole pelkkää ulkopoliittikkaa. Ilmiö vaikuttaa jokaisen suomalaisen arkipäivään, mm. suomalaisen maanviljelijän hyvinvointi riippuu pitkälti globaaleista päätöksistä. Suomen onkin oltava aktiivinen toimija niiden pöytien ääressä, joissa globaaleja päätöksiä tehdään. Meidän on käytettävä hyväksemme globalisaation tarjoamat mahdollisuudet ja rakennettava maailma, jossa on niin meidän kuin tulevienkin sukupolvien hyvä elää.

Globaalit prosessit ja mekanismit ovat monimutkaisia ja vaikeasti hahmotettavissa. Silti niitäkään ei voida ottaa itsestäänselvyyksinä. Globalisoituva maailmamme on ihmisten luomus ja sellaisena epätäydellinen. Ihmisillä - meillä - on mahdollisuus myös muuttaa sitä.

Globalisaatioon ja sen ongelmiin keskittyvissä julistuksissa on luvattu seitsemän hyvää ja kahdeksan kaunista jo vuosien ajan. Teot ovat jääneet toistaiseksi valitettavan vähiin. Maailma tarvitsee sanoja mutta myös tekoja.